

MÖRSETEKENS

Colofon

Redactie:

Frauke Bokker (verspreiding)

Wendy Buysse

Hilde van Dijk (opmaak, penningmeester)

Ineke Kester (eindredactie)

Ger Koper (webmeester)

Lia van der Laan (puzzels)

Dick Wouters

Steungroep:

Marco Versluis (wijk-regisseur)

Irene den Hartoog (Sociaal werker – Morswijk)

Druk: Drukkerij De Bink, Leiden

Morsetekens verschijnt voor het gehele Morsdistrict ten westen van de spoorlijn in een oplage van 4400 exemplaren met een frequentie van 4x per jaar.

Foto voorkant: Koen van Zoest

Correspondentie:

Wijkmagazine 'Morsetekens'
p/a Buurtcentrum Morschwijk
Topaaslaan 19
2332 JC Leiden
www.morsetekens.nl
info@morsetekens.nl

Sluitingsdatum insturen kopij maandag 11 mei 2019.

Verschijningsdatum volgend nummer:
medio juni 2019

Morsetekens is ook digitaal beschikbaar op onze website:
www.morsetekens.nl

Een nieuwe lente, een nieuwe jaargang

Een nieuwe lente, een zesde jaargang Morsetekens. We hebben het eerste lustrum van het magazine van, voor en door de wijk op gepaste wijze gevierd met alle vrijwilligers, regelmatige gastredacteuren en relaties in Huis van de buurt Morschwijk. Een feestelijke bijeenkomst waar wethouder Marleen Damen, eerder woonachtig in de Mors, lof sprak over de Mors en haar bewoners. Ook hebben we onze vrijwillige bezorgers in het zonnetje gezet. Helaas namen we ook afscheid van Gerard Telkamp die gedurende het hele eerste lustrum als eindredacteur alle touwtjes bijeenhield in de redactie. Gelukkig blijft Gerard nog wel artikelen produceren. En nogmaals, Gerard bedankt!

Heeft u onlangs nog boodschappen gedaan op het Diamantplein? Misschien wel, maar misschien winkelt u ook elders. Misschien maakt u zich ook zorgen over de toekomst van het Diamantplein. Daarin staat u zeker niet alleen. Wethouder Yvonne van Delft (Economie) woont in onze wijk, en kent de situatie. Vorig jaar is door de gemeente een projectmanager aangesteld voor winkelcentrum Diamantplein, Saskia de Best. Morsetekens is met een vragenlijst naar projectmanager Saskia de Best gegaan. Waarom duurt het zo lang voordat de vernieuwing van het winkelcentrum op gang komt? Welke stappen kunnen we de komende tijd ver-

wachten? Krijgen bewoners de kans om mee te denken? De antwoorden van de wethouder vindt u op de volgende pagina's.

Een actie die de gemeente op touw heeft gezet, is de 'participatiekaravaan'. Ambtenaren gingen op de bakfiets door de wijk om meningen en wensen van bewoners over de toekomst van de wijk in 2040 op te halen. Zo hoorden zij dat 84% van de bewoners met wie ze in gesprek gingen, met plezier in de Mors woont. Verder verzamelden zij mooie typeringen over de Mors.

Voor verschillende plekken in de wijk lopen plannen voor nieuwbouw zoals Robijn, Turkooislaan, Werninkterrein. Deze keer berichten we over de inspraakavond over nieuwbouw aan de Plesmanlaan 100.

MboRijnland laat zien hoe zij maatregelen nemen in en om de school tegen de (rook)overlast. Tot slot hebben we mooie bijdragen over onderwerpen op sociaal en cultureel gebied.

Ineke Kester en Hilde van Dijk

Vrijwilligers, schrijvers, redacteuren zijn bij ons altijd welkom: meldt u bij **info@morsetekens.nl**

Diamantplein

Een interview met wethouder Yvonne van Delft

Veel wijkbewoners zijn bezorgd over de achteruitgang van het winkelcentrum. Waarom duurde het zo lang voordat de gemeente zich voor het Diamantplein ging inzetten?

Ik woon zelf in de buurt en doe ook regelmatig mijn boodschappen op het Diamantplein. Ik ken de situatie dus goed en ook ik zie dat het hard nodig is dat dit winkelcentrum op korte termijn aangepakt wordt. Sinds mei 2018 ben ik wethouder Economie. Eén van de actiepunten uit ons beleidsakkoord is de vernieuwing van het winkelcentrum. Al sinds enige tijd zijn we in gesprek met alle eigenaren in en om het winkelcentrum. Het duurt langer dan verwacht om tot een nieuwe invulling te komen van het winkelcentrum en het omliggende gebied. Het Diamantplein moet straks het hart van de wijk worden, waar je elkaar kan ontmoeten. We stimuleren hier graag lokaal ondernemerschap.

Welke stappen worden er de komende maanden gezet?

De gemeente is geen eigenaar van het winkelcentrum zelf, maar gaat wel over de invulling van de openbare ruimte eromheen. De inrichting zullen we in nauw overleg met Top-

munt BV – de eigenaar van het winkelcentrum, de buurt en andere betrokken partijen oppakken. De gemeente heeft hiervoor een projectmanager aangesteld. Topmunt BV. wil het winkelcentrum een upgrade geven. Daarnaast is er een initiatief voor het bouwen van zorgwoningen aan de Opaalstraat 1-5 door Jobo de Bouwers, de eigenaar. En er is een initiatief voor de herontwikkeling van het pand van het Denksportcentrum. Dit initiatief betreft woningbouw. Inmiddels is met de initiatiefnemers besproken wat de mogelijkheden zijn, mede op basis van wensen en eisen uit de buurt. Zodra we de plannen van de initiatiefnemers hebben ontvangen, gaan we deze met de buurt bespreken.

Hoe krijgen de wijkbewoners de kans om mee te denken?

Het motto van ons college is: “Samen maken we de stad”. We willen dus heel graag buurtbewoners en ondernemers in het gebied betrekken bij de plannen. Zij vormen samen het Hart van de Wijk. In april ontvangt u een uitnodiging voor de eerste bijeenkomst. Op deze bijeenkomst zullen de initiatiefnemers hun plannen toelichten. Vervolgens vragen we de buurtbewoners en ondernemers om hierop te reageren. Ik hoop op een grote opkomst! Op de bijeenkomst zullen we ook de verdere planning toelichten en aangeven op welke momenten u kan meedenken.

wethouder Yvonne van Delft

Welke mogelijkheden ziet de gemeente om de parkeerproblemen op te lossen?

Ik vind het belangrijk dat het winkelcentrum een prettig verblijfsgebied wordt met groen en leuke zitplekjes. Ook moet

er een oplossing komen voor de toegenomen parkeerdruk. Daarbij is het wel belangrijk om te weten dat voor alle nieuwe plannen in de hele stad strenge parkeernormen gelden. Dat betekent dat van de ontwikkelaars die woningen willen bouwen, wordt verwacht dat zij op eigen grond (bv. in een parkeergarage) voldoende parkeerplaatsen aanleggen voor hun bewoners en de bezoekers van deze bewoners. Hiermee willen we voorkomen dat de parkeerdruk in de wijk toeneemt.

Zodra duidelijk is hoeveel extra openbare parkeerplaatsen er nodig zijn voor de bezoekers van het winkelcentrum, wordt er gekeken waar er rondom het winkelcentrum extra ruimte is voor deze parkeerplaatsen. Dit kan pas zodra we weten waar er nieuwe woningen en winkels komen. Dat wordt nog best een lastige puzzel, waar we graag samen met de buurt en de ondernemers over nadenken.

Sommige wijkbewoners vragen zich af of de (brand)veiligheid wel is gegarandeerd, ook voor de nabije omgeving?

Aan veiligheid doen we geen concessies. Het is de taak van de eigenaar van het winkelcentrum om te zorgen voor de veiligheid en het is de taak van gemeente om dit te controleren. Topmunt BV is momenteel gestart met het wegwerken van achterstallig onderhoud. We blijven de werkzaamheden nauw volgen.

Welke middelen heeft de gemeente om de eigenaar te stimuleren in het winkelcentrum te investeren?

De eigenaar wil graag starten met de vernieuwing en zal in maart komen met een plan hiervoor. De gemeente kan de eigenaar niet dwingen om te investeren in het winkelcentrum. We kunnen wel in gesprek met de eigenaar, en dat doen we ook intensief. Investerings in het winkelcentrum zijn goed voor de inwoners van de wijk, de ondernemers en ook voor de eigenaar zelf. Hoe beter het winkelcentrum loopt, hoe meer huur er binnenkomt en hoe meer het winkelcentrum waard is.

Wat zou u tot slot de (oudere) wijkbewoners willen zeggen die zich zorgen maken of er straks nog een winkelcentrum is om boodschappen te doen en om anderen te ontmoeten?

Ik begrijp deze zorgen heel goed, want er zijn in de loop van de tijd veel winkels vertrokken, zoals Oudshoorn en Barry's Kaashuis. We zijn heel druk bezig om plannen te maken voor de vernieuwing. Dat kost tijd. In de wijk worden de komende periode ook veel nieuwe woningen gebouwd, bijvoorbeeld op de plek van de Robijnhof en bij de Plesmanlaan. Dat zijn allemaal potentiële klanten voor het Diamantplein. Ik geloof er echt in dat met de inzet van de ondernemers en de bewoners het Diamantplein weer het Hart van de Wijk kan worden.

Rien Leijdekker en Hilde van Dijk

Ben jij nieuwsgierig naar wat het voorjaar brengt?

Body & Beauty

medisch pedicure & schoonheidssalon

Jacob Catslaan 46, Leiden
Tel: 071-5761755
www.body-and-beauty.nl

Opknappen Kweeklustpark

Op 28 januari jl. was het in de zaal op de 11e verdieping van Schouwenhove een drukte van belang. De gemeente had een bewonersbijeenkomst georganiseerd over de toekomst van Park Kweeklust. Veel bewoners van Schouwenhove en ook veel omwonenden waren daarop afgekomen. Namens de gemeente lichtte projectmanager Michelle Klare het project toe.

De bewoners van Schouwenhove drongen vooral aan op verbetering van de paden. Deze zijn nu veel te hobbelig voor ouderen. "Nekbrekers", hoor ik mijn buurvrouw fluisteren. Maar behalve aan verbetering van de paden denkt de gemeente aan meer zaken. De speeltoestellen voor de kinderen zullen blijven. Aan het voetbalveld moet iets gedaan worden, het is te drassig. Langs het water komt een gedeelte met natuurvriendelijke oevers.

Na het centrale deel van de avond kon iedereen deelnemen aan verschillende tafelgesprekken: over het ontwerp van het park; "verloren land", een natuurspeelplek voor kinderen; een "Tiny Forest", dichtbegroeid stukje bos; de dierenweide. De dieren van de kinderboerderij zijn nu alleen te zien achter hekken. Het zou leuk zijn als ze ook geaaid konden worden. Maar openstelling vergt toezicht en voor een vaste

kracht is deze kinderboerderij te klein. Vrijwilligers zouden kunnen helpen.

Deze avond was er om de ideeën en wensen van de omwonenden te peilen. Als de plannen vaste vorm hebben gekregen, gaan de werkzaamheden waarschijnlijk in het najaar van 2019 van start. De gemeente zal geïnteresseerde bewoners en Morsetekens op de hoogte houden van de ontwikkelingen.

tekst en foto Hilde van Dijk

Karavaan door de Mors

Mensen maken de Mors!

door Marco Versluis

De gemeente Leiden werkt aan een toekomstvisie op De Mors als een lokale uitwerking van de omgevingswet (zie www.leiden.nl/2040 voor meer toelichting). Om te weten wat de bewoners van de wijk vinden is participeren met bewoners belangrijk. De eerste stap hierin was dat medewerkers van de gemeente Leiden najaar 2018 met een bakfiets als een Karavaan door de wijk gingen om op verschillende plekken en momenten met passanten en bewoners het gesprek over De Mors aan te gaan. Dat ging over vragen zoals 'Wat is uw beeld van uw wijk?', 'Wat zou u willen veranderen?' en 'Hoe ziet u de Mors in 2040 het liefst?' Er is in totaal in drie weken tijd met zo'n 170 mensen gesproken (waarvan 77% afkomstig uit De Mors). Er zijn gesprekken gevoerd met verschillende groepen mensen, zowel qua buurten van de wijk als in leeftijd. De gesprekken vonden overdag plaats, doordeweeks en éénmaal in het weekend.

De bewoners van De Mors die we hebben gesproken, typeren hun wijk als gezellig, groen en rustig. Tegelijkertijd belicht men ook minder positieve kanten, zoals dat de wijk verouderd en gedateerd is. Er dreigt gevaar van verloedering en sommigen spraken over een 'vergeten wijk'.

Mensen die vinden met plezier in de wijk te wonen, verbinden dit meestal aan de eigen woning en directe woonomgeving. Ook de nabijheid van voorzieningen scoort hoog, terwijl ze ook aangeven dat het winkelcentrum (Diamantplein) verouderd is en aan vervanging toe is.

Andere thema's die naar voren kwamen, zijn de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte, handhaving, verkeer en parkeren. Veel mensen gaven op de vraag "Hoe ziet De Mors eruit in 2040?": behoud het goede. Wat sommigen vertaalden in: er hoeft niets te veranderen (wat ook gelezen kan worden als: voeg niets toe). Bewoners vroegen ook aandacht voor het Diamantplein, meer voorzieningen en goed openbaar vervoer en bereikbaarheid voor de verschillende lagen van bevolking. Dat laatste gaat dan over het betaalbaar houden van de wijk, aandacht voor jongeren en ouderen die een woning zoeken en bijbehorende voorzieningen.

Mede met de opgehaalde antwoorden uit de Karavaan werkt de gemeente Leiden een startnotitie uit waarin de opgaven voor de wijk worden benoemd. Deze startnotitie vormt de basis voor de toekomstvisie waar de gemeente vanaf het 2e kwartaal van 2019 aan gaat werken. In het kader van de toekomstvisie organiseert de gemeente nog allerlei participatiemomenten. We hopen u daar graag weer te spreken.

Persoonlijke ervaring Marco Versluis, wijkregisseur

Een aantal keer ben ik mee geweest met de Karavaan. Op verschillende plekken ben ik geweest: Diamantplein, Kweeklustpark, Transvaal en nog andere plekken. Het is leuk om mensen op straat te spreken die ik nog niet ken, dit geeft een beter beeld van de bewoners in de wijk, wat de wijk voor de bewoners mooi maakt en wat ook de uitdagingen zijn voor de wijk. Bij zulke processen is participatie heel belangrijk.

Het is dan ook waardevol dat vanuit de meerderheid van de mensen die aangesproken werden tijd maakte om te delen wat zij van de wijk vinden, ook in nat en koud weer.

Dit laat de betrokkenheid van bewoners met hun wijk wel zien. Hiervoor wil ik de deelnemers hartelijk danken! Doordat wij op verschillende plekken in de wijk zijn geweest, laat het ook nog maar eens duidelijk zien wat een grote verscheidenheid er is binnen de Mors. Dit is te zien in de fysieke omgeving, zoals de gebouwen en de typen huizen maar ook in de verschillende bewoners die er zijn in de wijk. Voor mij en mijn collega's een leerzame en waardevolle ervaring, die weer laat zien hoe belangrijk participatie is en dat dit ook leuk is.

Bouwplannen in en rond de Mors

In korte tijd is een aantal bouwplannen in en om de Mors in het nieuws geweest. Wij nemen u graag even mee op een kort tochtje door de wijk om de verschillende locaties te bekijken.

Voormalig terrein van Rijkswaterstaat bij de Hoge Morsweg.

Eind januari verscheen het eerste bericht. Dit plan betreft het voormalige terrein van Rijkswaterstaat bij de kruising van de Hoge Morsweg en de Haagsche Schouwweg, nu nog in gebruik bij de Waingunga zeeverkenner. Zoals eerder in dit magazine gemeld heeft de projectontwikkelaar Catsheuvel hiervoor het plan “de Veerplaats” ontworpen. Afgelopen november is er een voorlichtingsbijeenkomst geweest. De gemeenteraad zal binnenkort een beslissing nemen.

Achterzijde complex Plesmanlaan 100.

Op de hoek van de Plesmanlaan en de Haagsche Schouwweg ligt een groot grijs complex dat sinds 2017 bezit is van Urban Interest. Zij hebben een plan gemaakt om het complex grotendeels in woningen om te zetten. Hier zouden – aldus Loman Leefmans van het Leidsch Dagblad – buurtvertegenwoordigers uit aangrenzende Bockhorst zich positief over hebben uitgelaten. Bij de inloopbijeenkomst begin februari bleek het plan toch wel zorgen te baren. Op p. 10 - 11 vindt u daar een verslag van. Er komt nog een tweede informatieavond met de buurtbewoners, wanneer is nog niet bekend.

Achterzijde voormalige Winner's Way pand.

Voor het voormalige pand van Winner's Way is het plan een woontoren van maximaal 30 meter te maken met groten-deels appartementen voor de "sociale huursector". Het plan zal worden uitgewerkt door bouwbedrijf de Raad. Overleg met de buurtbewoners is in het vooruitzicht gesteld.

Werninkterrein

Tenslotte het Werninkterrein, de van de Mors afgesneden landstrook tussen het spoor en de Oude Rijn. De ABB-groep is nu eigenaar van het terrein. Het is de bedoeling hier ook woningen te bouwen. Om het gebied te ontsluiten wordt voorzien in een tunnel onder het spoor ter hoogte van de Amethistkade. Hoe dat precies uitgewerkt wordt moeten we nog vernemen.

Veel bouwplannen dus en het is van belang dat buurtbewoners hier hun stem laten horen. Wij zullen u zo goed mogelijk op de hoogte houden.

Statendijck, voormalig terrein Maranathekerk

Bij het afronden van deze editie kwam de uitnodiging voor een inloopavond die begin maart wordt georganiseerd. Hier zal worden ingegaan op de bouwplannen van de eigenaar van het terrein, Ouwehand Bouw & Vastgoedrealisatie.

Ger Koper

Inloopavond ontwikkeling Plesmanlaan 100

Op 5 februari 2019 bezocht Amir Saab van BewonersBelangenvereniging Bockhorst de inloopavond over het plan voor de verbouwing van het gebouw aan de Plesmanlaan 100. Het gebouw is bekend als het toenmalig Aramcogebouw, later Jacobs. Morsetekens vroeg hem om een verslag.

Urban Interest wil als eigenaar van het gebouw de functie van Plesmanlaan 100 wijzigen van kantoor naar de functie wonen met aanvullende voorzieningen. Op basis van een eerste verkenning van Urban Interest kunnen er circa 500 woningen komen, of zelfs méér dan dat. Doel van de inloopavond, georganiseerd door gemeente Leiden, mede namens Urban Interest, was omwonenden en andere belanghebbenden vanaf het begin van het ontwikkeltraject te informeren en de mogelijkheid te bieden om hun inbreng te geven. De avond werd drukbezocht door betrokken wijkbewoners. Ook kon men kennismaken van de situatie aan de hand van bouw- en locatietekeningen aan de wand.

De aanwezigen konden tevens een reactieformulier invullen, met de volgende vragen:

1. Wat vond u van de bijeenkomst?
2. Wat vond u van het plan?

3. Heeft u suggesties of wensen om in de plannen te betrekken?
 4. Heeft u zorgen? Zo ja, welke zorgen heeft u?
 5. Wat vindt u van de transformatie naar wooncomplex en de transformatie van het gebied?
 6. Welke voorzieningen vindt u, naast het woonprogramma wenselijk?
 7. Vindt u het wenselijk dat er een koppeling wordt gemaakt met de achtergelegen woonwijk voor fietsers en voetgangers?
 8. Heeft u andere opmerkingen die u kwijt wilt?
- Ik heb die vragenlijst op persoonlijke titel ingevuld.

De gemeente publiceert drie weken na de inloopavond een terugkoppeling van de avond op de website van de gemeente Leiden. Belangrijk is alvast te weten dat hetzij het bestemmingsplan moet worden aangepast, hetzij er een uitgebreide procedure voor een omgevingsvergunning moet worden gevolgd, aldus de gemeente.

Ik kreeg tijdens de inloopavond geen zicht op hoe de gemeente de verschillende reacties zal verwerken. Daarbij denk ik vooral aan reacties op de meest concrete vragen (5 -7). Wel

werd duidelijk nadat ik met sommige aanwezigen gesproken had, dat zij niet direct positief staan tegenover de plannen, maar daarover juist grote bezorgdheid toonden. Dit werd versterkt door de wisselende, onduidelijke antwoorden op hun vragen door de vertegenwoordigers van de gemeente en Urban Interest.

Het is mij niet bekend welk gewicht de gemeente zal geven aan de verschillende reacties van de bezoekers van de inloopavond. Er is hier geen sprake van een onafhankelijke enquête onder alle wijkbewoners. Dit roept veel vragen bij me op. Zal de gemeente uitgaan van een meerderheidsstandpunt op bepaalde thema's of zal de gemeente doen aan "cherry picking" uit de gegeven reacties? Dus uitkiezen wat haar het beste uitkomt, gegeven de plannen die zij al heeft, ondanks een mogelijk meerderheidsstandpunt uit de wijk? Of kiezen voor een minderheidsstandpunt uit de wijk omdat dit beter uitkomt voor haar plannen? Hoe vaststaand zijn deze plannen in de huidige fase? Het wachten is op de terugkoppeling van de inloopavond door de gemeente.

Amir Saab

Bovenstaand artikel is ook geplaatst in de Nieuwsbrief BBB.

Gezondheidscentrum Vondellaan
Vondellaan 35Ac
2332 AA Leiden

071 5761757
info@fysiotherapievondellaan.nl

U bent van harte welkom voor:

- ✓ Algemene fysiotherapie
- ✓ Manuele therapie
- ✓ Kinderfysiotherapie
- ✓ Psychosomatische fysiotherapie
- ✓ Oedeemfysiotherapie
- ✓ Handfysiotherapie
- ✓ Dry needling
- ✓ Orthopedische revalidatie
- ✓ Valpreventie

Meer info op www.fysiotherapievondellaan.nl

Festival Gluren bij de Buren in de Mors

Hieronder het verslag van Dyske Beelen uit de Jacob Catslaan, met op de volgende pagina een bijzondere verrassing. Ook de andere locaties waren de moeite waard. Op de Brederostraat zorgde Calamity Jazz voor lekkere jazzliedjes en op de Pal Maleterstraat was het geamuseerd luisteren naar het eigentijdse levenslied van Haasnoot, Olsthoorn en Van Kempen. Ik kon geen betere manier bedenken om de druilerige zondagmiddag door te brengen. Wendy Buysse

Zondag 10 februari werd in Leiden huiskamerfestival Gluren bij de Buren gehouden. In 54 Leidse huiskamers traden acteurs, dansers en muzikanten gratis op voor burens en andere geïnteresseerden. Ook in de Hoge en Lage Mors openden een aantal gastvrije bewoners hun deuren. In totaal waren in de Mors drie acts te zien en een op de Rijndijk, net aan de overkant van het water. Doel van Gluren bij de Buren is om lokaal talent een podium te bieden en het gezelliger te maken in de buurt door elkaar thuis te ontmoeten.

Onze woonkamer, op Jacob Catslaan 65 (Lage Mors), was deze regenachtige middag omgebouwd tot een podium voor Klezmertrio Die Drei Dudelim. Als gastvrouw verwelkomde ik in 3 sessies ruim 80 (!) burens, vrienden, kennissen en hun kinderen. Zij konden onder het genot van koffie,

thee of limonade met iets lekkers een plekje zoeken op onze bank, een eetkamerstoel of de kussens. Onze zoon Matthijs kondigde vervolgens de band aan die een energiek en muzikaal optreden verzorgde. Bandleden Yaron de Bok (zang, viool en gitaar), Marnix van der Leest (contrabas, zang) en mijn medehuiskamereigenaar Merlijn van Spengen (gitaar, klarinet, zang) speelden diverse nummers geïnspireerd door Joodse volksmuziek. De reacties van het publiek waren enthousiast, ook die van de klasgenoten van onze kinderen. Mocht je de Dudelim nog eens willen horen of zien, kijk dan op www.dudelim.nl of volg ze op Facebook.

Mevrouw de Jong vertelt

Bij het laatste optreden werden wij verrast met een prachtige anekdote van bezoeker Mevr. Nel de Jong. Zij trotseerde met haar 80 jaar de regen om het verhaal van de Joodse Mirjam Steiner te vertellen. Mirjam werd tijdens de Tweede Wereldoorlog opgenomen in het gezin De Meijer, wonend in ons huis op de Jacob Catslaan. Ze kreeg de schuilnaam Mieke de Meijer en kon hier "vrij" wonen en leven als zusje van Anke de Meijer, de beste vriendin van Mevr. Nel de Jong (zie de foto hiermaast). En dat tussen de ingekwartierde Duitse soldaten bij diverse burens! De Laanbewoners waren op de hoogte, maar ze werd niet verraden en heeft de oorlog overleefd. Mirjam Steiner is na de oorlog getrouwd met een rabbi en verhuisd naar Londen. De familie de Meijer werd door de Israëliische organisatie Yad Vashem erkend als Rechtvaardige onder de volkeren. Een zeer bijzonder verhaal over ons huis en de Laan met een speciale link met de Klezmermuziek die de band speelde. Gluren bij de Buren was hiermee en door de leuke reacties van bezoekers een groot succes. Dank voor jullie komst!

Dyske Beelen

foto privé collectie mevr. de Jong

Muurgedichten in de Mors

Leiden kent meer dan 120 muurgedichten. Drie ervan staan op een gevel in de Mors. Als je ze wilt ontdekken, moet je al wandelend bijna de hele Mors doorkruisen en ben je ruim een half uur onderweg. Je kunt beginnen bij Multatuliplein nummer 3.

Meer informatie over de gedichten kun je vinden op www.muurgedichten.nl. Zie ook onze website en ons volgende nummer!

Wendy Buysse

Dieren van de Mors: de bosmuis *door Gerard van der Klugt*

Springen als een heel klein kangoeroetje, dan snel rennen, daarna weer wat sprongen zo slaat de bosmuis op de vlucht. Of hij klautert rap omhoog, of verdwijnt in zijn eerder gegraven holletje. Hij heeft hetzelfde formaat als de huismuis, maar met enkele forsere lichaamsdelen. De ogen en oren zijn groter en de achterpoten om te kunnen springen zijn extra lang. De bosmuis is bruin van boven en vuilwit van onderen, de huismuis egaler en grijzer. Beide soorten horen tot de "Ware muizen", net als de dwergmuis, de bruine rat en de zwarte rat. (De aanduiding "muis" of "rat" zegt hooguit iets over het formaat en niets over verwantschappen.)

Bosmuizen leven niet alleen in bossen, maar op allerlei plaatsen met voldoende dekking en ook volop in stadsparken en tuinen. Ze zijn 's nachts en in de schemering actief.

Overdag verblijven ze meestal ondergronds, soms in boomholtes, nestkasten of vogelnestjes. In de winter kunnen ze onze schuurtjes en kruipruimtes opzoeken. Huismuizen daarentegen hebben hun nest gewoonlijk in huizen en schuren en alleen bij warm weer soms buiten. Heb je last van muizen, dan kun je, voordat je de beestjes goed gezien hebt, al weten of het om huismuizen gaat of om andere soorten. Huismuizen stinken, de andere soorten niet. De holletjes van de bosmuis zijn herkenbaar aan opgeworpen grond rondom de ingang. Bij Woelmuizen (een andere muizen-groep) zie je alleen de gaatjes van de ondergrondse verblijven. Bosmuizen kunnen jaarlijks drie of vier nestjes voortbrengen, maar anders dan huismuizen nooit in de winter. Al gaan ze niet in winterslaap, ze zullen in het koude seizoen hun verblijf wel minder verlaten. Huismuizen leven in groepen, maar vrouwtjes bosmuis houden er gescheiden territoria op na, terwijl de territoria van bosmuismannetjes elkaar wat overlappen.

Zoals alle Ware muizen zijn bosmuizen alleseter. Hun voedsel bestaat uit zaden, bessen, vruchten, geleedpotigen, slakken en wormen. Ze leggen voedselvoorraden aan. In de menselijke omgeving kunnen ze schadelijk zijn. Gelukkig laten ze zich goed vangen in inloopvallen (zie foto), beter nog dan

huismuizen. Brood met pindakaas is prima lokvoer (voor mij ook trouwens). Laat bosmuizen wel los ver weg van waar ze gevangen zijn, want binnen enkele honderden meters weten ze hun oude verblijfplaats weer terug te vinden. En laat ze niet los bij bebouwing, want dan zadel je anderen op met jouw knagend probleem.

De bosmuis is een gewilde prooi van roofvogels, marterachtigen, vossen, maar vooral van uilen en katten. November vorig jaar zag ik hoe een buurtpoes in het gemeentelantsoen aan het spelen was met een hoog springende bosmuis. In mijn eerdere bijdrage over Spitsmuizen (2015, jrg. 2, nr. 1) meldde ik hoe je prooien van je poes kon doorgeven. Dat project loopt nog steeds, via <https://watvangtdekat.waarneming.nl/>. Je hoeft daarin de juiste prooi-soort niet te weten, zo lang je maar een duidelijke foto meestuurt. Natuurlijk kun je je ook aanmelden als “gewone” invoerder op de site Waarneming.nl.

Kunst en cultuur voor jeugd in de Mors

Cultuurcoaches kun je tegenkomen in alle wijken. Het is een initiatief van de gemeente Leiden. Dit jaar richten zij zich op de kinderen in de Mors en in Boerhaave. Door diverse activiteiten en workshops aan te bieden hopen zij de jeugd van 4 tot 18 jaar kennis te laten maken met allerlei vormen van kunst en cultuur. Denk aan dans, muziek, beeldende kunst, theater en nieuwe media, zoals 3D printen en programmeren. Deelnemers kunnen zich gratis aanmelden en op die manier hun talent ontwikkelen. Dit alles buiten schooltijd.

“Aan het begin van het jaar doen wij een kennismakingsronde in de wijk” aldus Anja Schakel. “We gaan langs bij scholen en bso’s en zoeken contact met buurthuizen, verenigingen enz. En om ons aanbod uit te breiden zijn wij ook altijd op zoek naar kunstenaars en kunstvakdocenten, het liefst gevestigd in de wijk.”

In maart is de eerste serie bijeenkomsten: beeldende kunst, voor kinderen in groep 3/4, gegeven door Margriet Blom. Kinderen gaan aan de slag met sjablonen en met verschillende soorten druktechnieken. Op woensdagen 13, 20 en 27 maart, 13.30-14.30, Pacellischool, Damlaan 22. Cultuurcoaches Anja (nieuwe media), Sophie (cultuurcoach muziek) of Merijn (Dans en Theater) zijn bereikbaar via

cultuurcoach@bplusc.nl of www.bplusc.nl/cultuurcoach

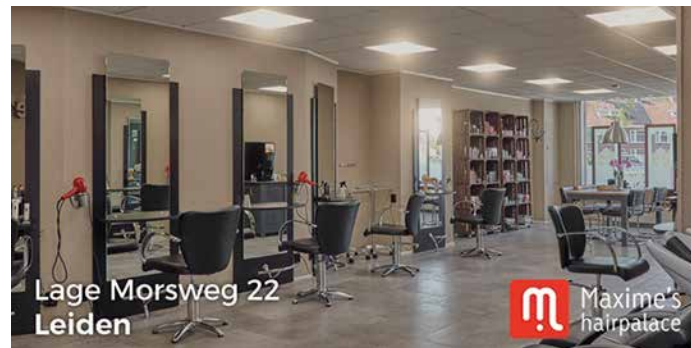
Bockhorst beleeft nieuwe lente

In december ontbrak een stukje over ontwikkelingen in de Bockhorst. Hierbij een kleine inhaalactie. De oude Bewoners Belangenvereniging Bockhorst (BBB) was veertig jaar na de oprichting door de eerste bewoners van de buurt in de versukkeling geraakt. Er is nu een nieuwe BBB opgericht met een nieuw bestuur, eind november gekozen op de eerste algemene ledenvergadering. Voor een tientje kan men lid worden. Er komt ook een nieuwe website. Een van de initiatieven van de redactie van de digitale nieuwsbrief BBBockhorst is een *fotowedstrijd*, met als thema de wijk zelf. Alles mag, behalve al te veel of grote auto's...

De afgelopen nieuwsbrieven berichten o.a. over de uitvoering van het plan om de Van Ravelingenstraat deel van een doorgaande fietsroute te maken. Ondanks alle kreten over bewonersparticipatie blijkt het lastig om eenmaal op het Stads(bouw)huis ontworpen plannen aangepast te krijgen. In twee bijdragen is er uitvoerige aandacht voor zeer vitale bewoners (90 en 91 jaar!) van serviceflat Schouwenhove. Directeur Annelies de Koning en de BBB hebben trouwens een afspraak gemaakt meer te gaan samenwerken (de oprichtingsvergadering van de BBB werd al in Schouwenhove gehouden). Samenwerking is er ook met tafeltennisvereniging Docos, die activiteiten biedt voor de jeugd.

Ten slotte trof mij de berichtgeving door Sietse de Boer, Albert Simonis en Rob Olierook over naweeën van de afronding van het project Ontsluiting Bio Science Park. Goed dat zo'n groepje van vasthoudende bewoners tot en met de afwerking betrokken blijft. Want ze moesten constateren dat de geluidsoverlast van de Lelylaan en de Haagsche Schouwweg duidelijk was toegenomen. Beide aan- en afvoerwegen waren in het kader van de werkzaamheden op een hoger niveau komen te liggen en dan blijken de geluidswallen en geluidsschermen niet meer te voldoen. Logisch toch? Er volgden moeizame besprekingen met de gemeente om hier iets aan te doen. Alles bij elkaar nuttige initiatieven. Kom op, andere buurten!

Gerard J. Telkamp

Geslaagd!

Er was weer een geslaagde certificaatuitreiking op donderdag 17 januari bij de Academie voor Zelfstandigheid aan de Diamantlaan. Acht studenten ontvingen hun certificaat van de training die ze hebben gevolgd bij deze academie. Trotse studenten, trotse ouders, trotse begeleiders en trotse trainers!

**academie
voor
Zelfstandigheid**

De academie voor Zelfstandigheid (avZ) biedt mensen met een verstandelijke beperking de gelegenheid hun zelfstandigheid op het gebied van wonen en / of werken te vergroten. Alle studenten krijgen een naar hun behoefte op maat gesneden trainingsprogramma. Studenten bepalen zelf wat ze willen leren en op welke manier zij dat prettig vinden. De academie voor Zelfstandigheid sluit aan bij hun talenten en vaardigheden. Dat geeft ze een positief gevoel en vergroot hun zelfvertrouwen. Daardoor leren studenten gemakkelijker en beter. De trainingen die deze studenten gevolgd hebben zijn: weerbaarheid, koken, wassen en strijken, vergaderen, EHBO, veiligheid in huis, budgetteren en

omgaan met elkaar. Studenten kunnen bijvoorbeeld in de horeca werken, zoals Dekslers hier in de wijk. Ook kunnen ze in de zorg werken, en dan wandelen met bewoners of andere ondersteunende taken verrichten. Wanneer studenten de training hebben afgerond, ontvangen ze daarvoor een certificaat. De avZ heeft in de regio Leiden verschillende vestigingen. De hoofdvesting staat in Leiden, met daarnaast nog dependances in Noordwijk, Hillegom en Oegstgeest.

Team van trainers van academie voor Zelfstandigheid

Oudste bewoners van de Mors - Op bezoek bij Charlotte Bloch

Charlotte is een van de drie oudste bewoners van de Berylstraat. Voordat ze naar Leiden kwam, woonde ze in Rotterdam. In Leiden woonde ze eerst met haar man en drie kinderen in Zuid - West. De Berylstraat was toen nog een polder. Nadat bekend werd dat "in de Polder" huizen zouden worden gebouwd, kochten zij en haar man een stuk grond. Het duurde nog een aantal jaar voordat de huizen er werkelijk stonden. In 1971 was het zover en trokken ze in het eerste hoekhuis. Verzorgingshuis Robijnhof moest nog gebouwd worden en de kinderen speelden graag op dat terrein. De straat bestaat uit 17 huizen tegenover elkaar gebouwd en aan het einde was een pleintje. De eerste bewoners waren een hechte club, een kleine wijkvereniging zo gezegd. Een paar actieve leden van het wijkje organiseerde buurtfeesten, barbecues, songfestivals en picknicks. Met oudjaar was het ook altijd raak. Ze maakten een vuur (de brandweerman in de straat maakte geen bezwaar) en er werd voor elke deur een grote hoeveelheid vuurwerk afgestoken. Het was echt een eenheid. Iedereen kende elkaar bij naam. Veel van de eerste bewoners zijn alweer verhuisd en er wonen weinig kinderen in de straat. Je gaat niet meer met iedereen om. Het is stil geworden, al was het altijd wel rustig. Toen de kinderen in de pubertijd waren konden ze soms lang chillen,

dat is nu niet meer. Charlotte woont er met haar dochter nog steeds in volle tevredenheid.

Lia van der Laan

Kikvorsen redden bij het bouwrijp maken voor de bouw van Robijnzicht (1974)

mevr. Bloch (foto Ger Koper)

CDA Fractie op Locatie in de Mors

Een keer per maand vergadert de fractie van het CDA ergens op een locatie in een van de Leidse wijken. Op maandag 4 februari was de fractie te gast in de Mors.

Met de 'Fractie op locatie' wil het CDA in gesprek gaan met wijkbewoners en met de CDA-leden die in de wijk wonen. Zij weten als geen ander wat er speelt in de wijk en met welke onderwerpen wij onder de arm terug kunnen naar de gemeenteraad", zo zegt fractievoorzitter Joost Bleijie.

Zorgen om hoogbouw, zorgen om leegstand van kantoorcomplexen en zorgen om de gevolgen van de bouwopgave voor de wijk de Mors voerden de boventoon tijdens het gesprek met een redactielid van Morsetekens. Er is geen wijkvereniging in de Mors actief. Wel informeren actieve bewoners elkaar, bijvoorbeeld via Morsetekens, en spelen ze in op lopende ontwikkelingen. Vooral de gevolgen van de bouwopgave die de gemeente Leiden zich heeft gesteld, waren onderdeel van gesprek. Er zijn namelijk zorgen in de Mors om het verdichten van de wijk en om de vele open ruimten die volgebouwd dreigen te worden. Actueel zijn bijvoorbeeld de plannen die Urban Interest heeft voor en rond het bestaande kantoorcomplex aan de Haagse Schouwweg. "Op zich zelf is er met wonen in dit gebouw niets mis, maar

500 nieuwe woningen en alles wat daarbij komt kijken, dat kan een belasting vormen voor de wijk." De fractie van het CDA werd opgeroepen om deze ontwikkeling goed in de gaten te houden.

Ook over de toekomst van winkelcentrum Diamantplein zijn zorgen. De staat van het winkelcentrum is slecht en ook de combinatie met maatschappelijke instellingen is er nauwelijks. Iets dat voor de toekomst wel kansrijk is. "Dat delen wij van harte" zegt CDA duo-raadslid Sophie Brinkel, woordvoerder cultuur. Het CDA verwacht binnenkort een toekomstscenario voor het Diamantplein vanuit het college. "We zullen dan zien welk idee het college met het Diamantplein heeft. Wij vinden in ieder geval dat deze wijk een volwaardig winkelcentrum verdient, bij voorkeur in combinatie met maatschappelijke instellingen of cultuur (bijvoorbeeld een bibliotheekvoorziening)."

Wilt u de fractie van het CDA iets meegegeven over uw wijk, mail dan naar fractie@cdaleiden.nl

Joost Bleijie, fractievoorzitter CDA Leiden

De redactie ziet graag ook bijdragen van andere politieke partijen in Morsetekens verschijnen.

Maatregelen tegen rookoverlast mboRijnland

Enige tijd geleden berichtten we in u in Morsetekens over de rookoverlast die omwonenden van onze school hebben van rokende studenten en personeelsleden. We gaven aan dat het moeilijk is om daar meteen iets aan te doen en dat oplossingen liggen in de samenwerking. Daarop voortbordurend hebben we in januari een overleg gehad met een aantal buurtbewoners, de beide wijkagenten, de beide wijk-BOA's (bevoegd opsporingsambtenaar), de wijkregisseur en een delegatie van het mboRijnland, waar we afspraken met elkaar hebben gemaakt.

Er is gesproken over het roken en de overlast die sommige van onze studenten veroorzaken in de straat. We hebben als eerste een speciale ruimte op ons schoolplein beschikbaar gesteld en ingericht voor de rokers, zodat zij zich niet verspreiden over de buurt. Nadere afspraak over deze rookplek is dat er klimop komt langs het hek, die rokers zo aan het zicht onttrekt.

Ten tweede hebben we aan woningbouwvereniging Portaal gevraagd om de brandgangen achter de huizen tegenover de school af te sluiten. Hierdoor kunnen studenten zich niet meer verzamelen op deze plek. Op dit moment hebben we nog geen antwoord gehad of dat mogelijk is.

De derde maatregel is dat de politie en de BOA's vaker sur-

veilleren in de wijk. Zo zijn er afspraken gemaakt voor verscherpt toezicht en handhaving. Bijvoorbeeld op het roken in de auto met versterkte muziek aan met ramen en deuren open, voor het legen van asbakken op straat, harde muziek vanuit de auto en ander ongewenst gedrag op of bij de parkeerplekken van auto's.

Ook tijdens de lessen is alles besproken en zijn onze studenten geïnformeerd. Wij hebben in de school op de tv-schermen op de diverse plekken waarschuwingen geplaatst die te maken hebben met de rookoverlast. De politie heeft half februari geflyerd bij het hek en trad meteen op als er zaken gebeurden die niet gaan zoals het hoort, dan wel afgesproken.

Wij zijn als school hoopvol over de effecten van deze afspraken. Wij ondervinden minder klachten dus durven voorzichtig aan te nemen dat de maatregelen effect hebben. Daarmee is niet gezegd dat de klachten over zijn natuurlijk. In april hebben we weer een vervolgspraak met alle partijen om te kijken hoe de zaken ervoor staan. Wellicht hoort u dan weer van ons via uw blad Morsetekens.

Gijs Vlieland, Locatiedirecteur Storm Buysingstraat

Foto van Paula van Ommen

Vrijwillige bezorgers in het zonnetje gezet

Vier keer per jaar zorgen ca. 20 vrijwilligers voor verspreiding van (ruim 4000!) Morsetekens in de Hoge en Lage Mors, Koppelstein en Bockhorst. Na een mailtje van Frauke dat het blad kan worden afgehaald, lukt het door de inzet van al die vrijwilligers altijd om het blad binnen een kleine week te bezorgen, ook als het weer niet zo meezit. Om de bezorgers te bedanken voor alle moeite heeft de redactie ze tijdens het eerste lustrum in het zonnetje gezet.

Licht, natuurlijke materialen en een rustige uitstraling

Zoals u vast gemerkt heeft, is er afgelopen anderhalf jaar hard gewerkt aan het gebouw van de **Pacellschool**. We waren echt aan een grondige renovatie toe. Het onderwijs van nu vraagt een andere manier van werken. We hebben ruimtes buiten de lokalen nodig om te werken aan opdrachten met groepjes kinderen. En soms is een rustige plek buiten het lokaal om te werken fijn. In de oude situatie was dat niet mogelijk omdat het gebouw uit lange gangen bestond.

Vanaf juli 2017 hebben we ruim een jaar onze lessen gegeven op de tijdelijke locatie aan de Storm Buijsingstraat. Het was klein, ook het plein, maar met elkaar hebben we ons er goed weten te redden. Het was fijn dat we zo dicht bij ons eigen gebouw zijn gebleven, zodat we konden zien hoe het gebouw eerst deels gesloopt werd en daarna beetje bij beetje weer opgebouwd.

De oorspronkelijke oude school heeft de status van gemeentelijk monument gekregen en is onderdeel geworden van het vernieuwde gebouw. Buitenmuren zijn doorgebroken en er is een verbinding gemaakt met nieuwbouw, samen zijn oud en nieuw een prachtig geheel geworden. De droom van ons als team was een school met veel licht, gebruik van natuurlijke materialen en een rustige uitstraling. Dat is heel goed gelukt.

Een andere wens was om met de hele school vieringen te kunnen houden, zoals de musical en voorstellingen van onze schooltoneelclub. We kunnen nu van de centrale hal in combinatie met de speelzaal een grotere ruimte maken waar we met alle kinderen en flink wat ouders samen kunnen zijn.

Sinds november 2018 zijn we terug in ons eigen gebouw aan de Damlaan. Elke dag zijn we nog blij met de mooie grote lokalen, de werkplekken voor de kinderen en het ruime schoolplein. In dit gebouw kunnen de kinderen leren in een fijne omgeving en hun talenten ontwikkelen.

Mocht u nieuwsgierig geworden zijn: op 29 maart van 15.30 uur tot 17.30 uur is er open huis. Van harte welkom!

Dicky Vrugte

Wilde planten in de Mors leren kennen?

Onze Leidse wijk heeft een gunstige ligging. Je bent zo in de stad. En met de fiets zijn de polders, de landgoederen en de kust ook niet ver weg. Dat komt natuurlijk heel goed uit met een hobby als de mijne. Al tientallen jaren breng ik voor verschillende organisaties wilde planten in kaart in de (wijde) omgeving, vooral in de duinen. Daarbij kom ik veel verschillende soorten tegen, zelfs zeldzame als orchideeën en gentianen.

Ook in het Morskwartier groeien wilde planten. Een paardenbloem of een madeliefje kennen de meeste mensen wel. De rest wordt al snel samengevat als 'onkruid'. Maar als je daar goed naar kijkt is er veel aan te ontdekken en er zijn ook heel wat verschillende soorten te vinden. Tenminste als de gemeente niet alles heeft verwijderd!

Ben je geïnteresseerd om wat planten in je directe omgeving te leren kennen?

Loop dan eens mee en verbaas je over welke soorten er allemaal staan. We maken een wandeling van ongeveer 1,5 uur door een deel van de Hoge Mors. We zullen daarbij vaker stilstaan dan dat we stevig doorstappen. Een goede conditie is dus niet vereist.

In de nazomer volgt er nog een wandeling. Dan groeien er weer andere planten.

Wanneer?

- zondag 28 april, 14.00 uur

- zondag 18 augustus, 14.00 uur

Verzamelen: Robijnstraat voor apotheek Kok.

Wil je mee? Geef je dan op via kvz@fastmail.fm.

Er kunnen maximaal 10 mensen mee.

Koen van Zoest

Sinds december 2018 is er een multiculturele **Vrouwengroep** in de Morswijk gestart. Elke twee weken op dinsdagochtend samen activiteiten ondernemen. Gezelligheid staat voorop!

Volgende bijeenkomsten:

Dinsdag 12 maart	10.00-11.30 Gezamenlijk ontbijt
Dinsdag 26 maart	10.00-11.30 Beautyochtend

#Libertasleiden #vrouwen #Morswijk #Piëzo #eengoedebuurt

Meer informatie: Irene den Hartoog 06-23 55 74 24
i.denhartoog@libertasleiden.nl

Plezier
Ervaring &
Ontwikkeling
Vertrouwen
Ontzorgen

Wonderland

Kinderdagverblijf
Buitenschoolse opvang

LEIDEN

- ➔ Aparte babygroep
- ➔ Warme maaltijden op het kinderdagverblijf
- ➔ Gevarieerde activiteiten en veel uitstapjes
- ➔ Combinatie van verschillende BSO's mogelijk
- ➔ SportBSO en ZwemBSO
- ➔ Topgroep: speciaal voor de oudste kinderen
- ➔ Voorschoolse opvang vanaf 7.30 uur

WWW.WONDERLANDKINDEROPVANG.NL

Wonderland geeft kinderen de ruimte

Volg ons ook op:

E Info@wonderlandkinderopvang.nl **T** 085 27 33 447

PROFILE
DE FIETSSPECIALIST

...daar mag je **méér** van verwachten!

Van Polanen

Op vertoon van deze advertentie

15% KORTING

op alle voorraad modellen van
Trek, Sparta en RIH

Ook voor al uw reparaties

Profile van Polanen | Morsweg 174 | 2332 ES Leiden
071 531 34 98 | www.profilepolanen.nl

PUZZEL

oplossing vorig nummer

bouw	. ?	plaatje
school	?	blad
ei	. ? . . .	gors
vlucht	 ?	plaat
groenten	 ? . .	antenne
gemeente	?	huis
hoofd	. ?	bak
bloem	. . . ? . .	muziek
lamp	. ?	bundel
boks	. . ? . . .	slang
spiegel	?	raam

zwanen	<i>dons</i>	bed
vogel	<i>vlucht</i>	plan
boom	<i>vrucht</i>	baar
appel	<i>stroop</i>	wafel
patat	<i>zak</i>	geld
hagel	<i>slag</i>	room
deur	<i>mat</i>	glas
lengte	<i>maat</i>	beker
ras	<i>honden</i>	riem
trein	<i>reis</i>	plan
zomer	<i>paleis</i>	tuin
auto	<i>deur</i>	knop

De uitkomst was: Duurzaamheid

Vul op de plaats van de puntjes een woord in, zodat het met het 1e woord een nieuw woord vormt, en met het laatste woord weer een ander woord vormt. Zet alle letters in de vraagtekens naast elkaar en u heeft de oplossing. Stuur uw oplossing vóór 15 april met uw naam en adres naar info@morsetekens.nl. Onder de goede inzenders wordt een taart voor 10 personen verloot ter beschikking gesteld door **Bakkerij Raaphorst Tesselschadestraat 20**.